

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno a příjmení diplomanta: **Timea Crofony**

Téma a rozsah práce: **Právní postavení Federace židovských obcí v České republice**

91 stran (81 stran vlastního textu).

Datum odevzdání práce: 17. 4. 2013

Zájem diplomantů o problematiku spojenou se židovským náboženským právem je trvale značný, o čemž svědčí větší počet diplomových i disertačních prací v posledních dvou desetiletích zpracovaných a obhájených na katedře právních dějin Právnické fakulty UK. Tato problematika úzce souvisí i s tématem postavení jediné v naší zemi (zatím) registrované náboženské společnosti židovské, kterou je Federace židovských obcí v České republice. Diplomantka je mezi diplomanty první, kdo si vybral, že pojedná o tomto jistě vděčném, ale i náročném konfesněprávním tématu. Jeho vysoká aktuálnost je dána nejen závažnými zákonodárnými změnami, které do českého práva a tím i do postavení církví a náboženských společností vnesl zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, ale také novým zpracováním vlastního náboženského (církevního) práva Federace židovských obcí, obsaženého ve Statutu FŽO (jeho novelizace z 19. 12. 2007) a dalších vnitrocírkevních předpisech, i ve výpisu, který představuje „základní dokument“, předložený Ministerstvu kultury ČR.

Předmětné téma bylo náročné na předběžné znalosti. Bylo nutno se seznámit s řadou specifik židovského náboženství a různých směrů a proudů v židovství. Bez jejich znalosti nelze plně pochopit význam jak židovských vnitrocírkevních předpisů, tak aplikace zařazení náboženské společnosti židovské – Federace židovských obcí – do celé společnosti i konkrétní aplikace ústavními předpisy zaručeného práva na náboženskou svobodu v případě židovské pospolitosti i jednotlivců. Rozhodně bylo nutné srovnat, v čem dosti komplikovaný zákon č. 3/2002 Sb. změnil konfesněprávní řád ve srovnání s úpravou danou předcházejícím zákonem č. 308/1991 Sb., a zejména pak prostudovat velmi podrobné, až minuciózní zpracování výkladu těchto změn, které k uvedenému novému zákonu o církvích vypracoval Jakub Kříž ve svém známém komentáři z roku 2011. Dále bylo třeba projít větší počet titulů z obecné teorie práva církevního i práva konfesního, i z právních dějin všech církví a náboženských společností na území českých zemí působících, ovšem se speciálním zaměřením na právní dějiny náboženské společnosti židovské. Metoda kombinace historického výkladu, nalézání recentního statu quo a komparace s právním postavením jiných církví a náboženských společností se přímo nabízí.

Diplomantka svůj úkol splnila. Podrobně popsala vnitřní organizaci Federace židovských obcí v České republice, její zařazení do mezinárodních aktivit a společností. Specifikem je autorčin podrobný rozbor vztahu Federace židovských obcí k židovským skupinám, které jsou

jen „přidružený“ nebo vůbec nejsou její součástí. Popis jejich působení, činnosti a právních forem, dokumentovaný odkazy na internetové zdroje, ještě více zvyšuje celkovou zajímavost práce. Značná informační šíře této části diplomové práce je přínosná. Jsem přesvědčen, že mírné vybočení z mezí zadání vůbec neškodí a naopak práci v jejím základním tématu vhodně doplňuje – nakonec stále platí starobylá zásada „superflua non nocent“. Co ovšem na druhé straně je určitým nedostatkem práce, je téměř nulová komparace s postavením a organizací jiných církví a náboženských společností v českých zemích, která měla být aspoň příkladmo učiněna. Bylo však moudré, že autorka upustila od původně předpokládaného srovnání postavení FŽO u nás a židovských náboženských společností v sousedních zemích. To by při soudobé značné rozdílnosti konfesněprávních systémů jednotlivých středoevropských zemí nutně navádělo k povrchnosti, odvádělo od hlavního tématu práce ve smyslu zadání, a nadbytečně by diplomovou práci prodlužovalo.

Diplomantka pracovala samostatně, v práci se rovnoměrně drží většího počtu vzorů a odkazuje na ně, i když je jenom málokdy porovnává. Přímé citáty uvádí přiměřeně. Často odkazuje na předlohy, kterých se drží, vlastními slovy je parafrázuje a zásadně neopomíná uvést zdroj. Tomu odpovídá i bohatý poznámkový aparát, obsahující 308 poznámek pod čarou, v nichž autorka střídavě odkazuje na ustanovení právních pramenů a na literaturu. Vychází z přibližně 40 odborných i populárních publikací a studií, vesměs v českém jazyce, jen asi ve třech případech v angličtině. Mnoho právní literatury, která byla v poslední době publikována, chybí, zejména postrádám aspoň některá konfesněprávní pojednání prof. A. Hrdiny či doc. S. Přibyla. Zato internetových zdrojů autorka uvádí hodně. Pro budoucnost doporučuji dát větší důraz na studium knižní literatury.

Stavba práce je vcelku logická, i když členění obsahu do kapitol a odstavců nemá příliš velkou vypovídací hodnotu. Analýzu, kterou autorka předkládá, lze považovat za zdařilou a dosti hlubokou.

Celková úprava práce působí dobrým dojmem. Jazyková a stylistická úroveň diplomové práce je průměrná; autorka místy používá až příliš obraty spíše kolokviální, pro odborný právní text nevhodné. Rozlišení psaného a ústního právního projevu je jistě věcí praxe, kterou každý právník po úspěšném skončení studia prochází.

Diplomová práce svým rozsahem odpovídá předepsanému minimu, zpracování látky bylo náročné. Diplomantka dostatečným způsobem prokázala schopnost orientovat se ve složité právní problematice a smysluplně o ní pojednat. Právní rozbor obtížné materie, který autorka předložila, svědčí nejen o její schopnosti vyznat se v církevním a konfesním právu, ale byl pro ni vynikající příležitostí procvičit se v právu jako takovém.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě, navrhuji hodnocení velmi dobře.

Drobné připomínky:

- s. 6, řádka 14: Židovské obce – autorka sice později (v pozn. 69 na s. 20) vysvětluje, proč píše velké písmeno, ale zde i v dalších podobných případech má být písmeno malé, pokud nejde o součást názvu jednotlivé konkrétní obce (podobně píšeme malým písmenem obrat „římskokatolické farnosti“),
- s. 6, předposlední řádka: Františkem I. – správně mělo být Františkem II. (jde o rok 1797, změna císařova jména nastala až v souvislosti se založením Císařství rakouského roku 1804, resp. zánikem Svaté říše římské roku 1806),
- s. 12, řádka 12: zmíněným – správně mělo být zmíněnými,
- s. 15, řádka 5 zdola: místo „byl přijat“ spíše „byl schválen“, stejně tak na s. 28 v předposlední řádce (zákony jsou zásadně „schvalovány“),
- s. 16, řádka 1: předseda je statutárním zástupcem – snad lépe „statutárním orgánem“,
- s. 17, řádka 6 zdola: „Statut ... jako podrobnější z obou dokumentů“ – mělo být uvedeno, v čem jiném než v podrobnosti má tento statut (stejně jako ústavy jiných církví) v církevním právu zásadní význam, na rozdíl od významu „základního“ dokumentu církve v konfesním právu,
- s. 18 řádka 11 zdola: místo „post“ tajemníka raději „místo“ tajemníka,
- s. 35 řádka 8 zdola: snad *še-bi-chtav*, řádka 4 zdola: *halachické*.
- s. 50 řádka 2 zdola: spíše odnětí majetku než konfiskace.

V Praze dne 30. 4. 2013

Prof. JUDr. Jiří Rajmund Tretera
vedoucí diplomové práce

Náměty na téma rozhovoru při obhajobě diplomové práce:

1. Vysvětlíte podrobněji, na základě čeho získaly církve a náboženské společnosti (FŽO i některé další) oprávnění k výkonu nikoliv všech zvláštních práv, ale jen těch, která užívaly ke dni nabytí účinnosti zákona č. 3/2002 Sb. (cf s. 43 věta před pozn. č. 164).
2. Vysvětlíte vztah mezi Statutem FŽO a Základním dokumentem FŽO, především na pozadí rozdílu mezi církevním právem (včetně ústavně zaručeného práva církví a náboženských společností na autonomii) a závazky, které církvím a náboženským společnostem plynou ze státního konfesního práva.